

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет управління

Кафедра публічного управління та адміністрування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ У
СТАЛОМУ РОЗВИТКУ**

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри публічного
управління та адміністрування
Протокол № 1 від «02» січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура дисципліни
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика курсу

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Електронне урядування та електронна демократія у сталому розвитку
Освітня програма	Доктор філософії (PhD)
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Освітній рівень	Доктор філософії
Статус дисципліни	нормативна
Курс / семестр	1 курс / 2 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування комплексу необхідних теоретичних положень щодо впровадження системи електронного урядування з використанням інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій з метою підвищення якості державних послуг для громадян та подальшого розвитку публічної служби; опанування комплексом організаційно-правових, технічних, інформаційних та програмних засобів, що призначені для вирішення широкого кола завдань розвитку електронного урядування; формування компетентностей, необхідних для ефективного формування та реалізації публічної політики.

Основними цілями вивчення дисципліни є засвоєння студентами навчального матеріалу стосовно:

- формування сучасних теоретичних і практичних знань, умінь та навичок з електронного урядування, зокрема, засвоєння сутності електронного урядування та концепції електронного уряду;
- організаційної системи управління впровадженням вітчизняного електронного урядування;
- нормативно-правової бази щодо питань функціонування електронного уряду та доступу громадян до інформації;
- аналізу прикладів та досвіду застосування технологій електронного урядування;
- шляхів формування технологічного середовища інформаційних систем.

Компетентності

ЗК 6. Здатність організувати та проводити навчальний процес у вищій школі, розробляти методичне забезпечення навчального процесу у галузі публічного управління та адміністрування

ФК 2. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.

ФК 4. Здатність формувати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку системи публічного управління на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації

ФК 8. Здатність формувати нові підходи та адаптувати кращі практики (в т.ч. із зарубіжної практики) електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

ФК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях та умовах невизначеності та реформування, а також з метою їх запобігання.

ФК 11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології, маркетингові та соціологічні дослідження та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.

ПРН 6. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями стратегічного сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

ПРН 7. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

ПРН 9. Уміти розробляти проекти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.

ПРН 10. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Вихідні положення електронного урядування	Розуміти: особливості електронного урядування; фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Теоретичні засади електронного урядування. Знати: міжнародні та національні документи у сфері електронного урядування. Мета, цілі та завдання електронного урядування. принципи електронного урядування; моделі електронного урядування. етапи розвитку електронного урядування; поняття та зміст електронної демократії; цілі та основні напрями розвитку електронної демократії; форми та інструменти електронної демократії.	<ul style="list-style-type: none">• Тести,• Контрольні запитання,• Кейси,• Есе,• Завдання для самостійної роботи

2.	Тема 2. Електронний уряд в системі електронного урядування	<p>Розуміти: суть та значення електронного уряду та електронного урядування, інформаційного суспільства, ознайомитися з основними цілями та завданнями електронного урядування в Україні. Визначити сутність інформаційного порталу, інформаційного ресурсу, інформаційного середовища та електронного управління. Вивчити сутність електронних адміністративних послуг, індексу готовності електронного уряду. Формування уявлення про основні цілі, завдання електронного урядування в Україні. Принципи функціонування електронного урядування для сталого розвитку</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
3	Тема 3. Доступ до публічної інформації	<p>Розглянути: доступ до публічної інформації: базові поняття. Законодавство держав Європейського Союзу у сфері доступу до інформації про діяльність органів публічного управління. Нормативно-правове та організаційне забезпечення доступу до публічної інформації в Україні. Формати даних. Набори даних. Оприлюднення наборів даних. Зв'язані відкриті дані. Екосистема відкритих даних та оцінка готовності до запровадження відкритих даних. Світовий досвід використання відкритих даних. Українські проекти використання відкритих даних.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
4.	Тема 4. Електронні адміністративні послуги	<p>Розглянути електронні публічні і адміністративні послуги та регламенти їх надання. Визначити особливості урядового веб-порталу органів виконавчої влади та електронні адміністративні послуги. Дослідити іноземний досвід надання електронних адміністративних послуг. Зрозуміти критерії оцінки якості електронних адміністративних послуг.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи

5.	Тема 5. Види електронних послуг. Зарубіжний досвід надання електронних адміністративних послуг та практика його застосування в країні	Визначити адміністративні та інші послуги: сутність, суб'єкти та способи їх надання. Ознайомитись з організацією надання електронних адміністративних послуг. Розглянути електронних публічних послуг в країнах Європи, інших провідних світових держав та виявлення перспективних напрямів розвитку послуг електронного уряду. Розуміти сутність євроінтеграції, її форми, стадії, чинники.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
6.	Тема 6. Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях	Знати поняття «розумне місто», «електронне місто», «електронний регіон». Розглянути поняття та структуру «смарт регіону», практику впровадження в Україні Розглянути розвиток електронного урядування на регіональному рівні в Україні та виявити проблеми розвитку електронного урядування в регіонах, ОТГ. Розглянути кращі практики за кордоном (Снігапур, Барселона) та в Україні (Київ, Львів, Вінниця) щодо впровадження електронного урядування в містах. Виявити перспективи розвитку електронного урядування в містах.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
7.	Тема 7. Інформаційні системи, засновані на хмарних технологіях. Захист інформації в системах електронного урядування.	Розглянути хмарні технології та сервіси. Розуміти моделі обслуговування «хмарової» інфраструктури. Визначити програмне забезпечення як послуга (Software as a service, SaaS) та напрямки використання «хмарового» сервісу в управлінні організаціями та їх інформаційними ресурсами. Знати: основні визначення та поняття інформаційної безпеки. Сутність захисту інформації. Завдання у сфері захисту інформації. Основні проблеми безпечного функціонування систем електронного урядування. Поняття та види загроз інформаційній безпеці. Канали витоку інформації. Законодавчий рівень забезпечення протидії загрозам інформаційній безпеці. Адміністративний та процедурний рівні забезпечення протидії загрозам	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи

		інформаційній безпеці. Програмно-технічний рівень протидії загрозам інформаційній безпеці та політика безпеки в системах е-урядування. Рівні системи електронного урядування з точки зору протидії загрозам інформаційній безпеці.	
8	Тема 8. Організація електронного документообігу, як основа реформування публічного управління	Проаналізувати сутність електронного документообігу. Дослідити передумови та етапність впровадження систем електронного документообігу. Розглянути сучасні системи документообігу. Визначити електронні державні закупівлі. Охарактеризувати Smart region, smart city.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
9	Тема 9. Моніторинг та прогнозування розвитку системи електронного урядування.	Проаналізувати розвиток електронного урядування та електронної демократії як напрям національної інформаційної політики. Знати: Індекс мережевої готовності. Глобальний інноваційний індекс. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Національна система індикаторів рівня розвитку інформаційного суспільства. Індекс розвитку електронного уряду. Індекс електронної участі. Інші підходи до оцінювання розвитку електронного урядування. Моніторинг розвитку електронного урядування в Україні.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
10	Тема 10. Розробка проектів електронного врядування для досягнення сталого розвитку	Знати структуру та типологію проектів для досягнення сталого розвитку. Вивчити зміни в економіці задля досягнення діджиталізації і сталого розвитку. Вивчити особливості впровадження проектів електронного врядування задля досягнення сталого розвитку	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Есе, <ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	40
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	-
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за індивідуальне завдання	Екзамен	Разом
40	10	-	50	100

• Оцінювання відповідей здобувачів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

• По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів.

• Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

• Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за індивідуальне завдання (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

• При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, написання есе, опрацювання завдань, підготовка презентацій доповідей, підготовка індивідуальних завдань тощо.

• Якщо здобувач не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).

• Оцінка за іспит формується із суми відповідей здобувачів на 3 основні запитання та 2 додаткові (по 10 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів).

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої

думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

- *70-89 балів* – Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

- *50-69 балів* – Здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

- *Менше 50 балів* – У здобувача не сформовані комунікативні уміння та навички; здобувач допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; здобувач не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text 2. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. №493 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-%D0%BF#Text 3. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2020 р. № 595 «Про утворення Міжгалузевої ради з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text 4. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. №55 «Деякі питання документування управлінської діяльності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text 5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. №608 «Деякі питання підготовки проектів актів законодавства в електронній формі». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/608-2017-%D0%BF#Text 6. Про електронні цифрові підписи: розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 29.11.2013 р. № 2174. URL: http://ueuzi.kievcity.gov.ua/ 7. Про затвердження змін до Порядку розгляду звернень громадян у виконавчому органі Київської міської ради від 28.10.2013 р. №1930. URL: https://kyivcity.gov.ua 8. Про затвердження Комплексної міської цільової програми «Електронна столиця» на 2019-2022 роки» від 18.12.2018 р. №461/6512 URL: https://kmr.gov.ua/sites/default/files/461-6512.pdf 	

9. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>.
10. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80>.
11. Указ Президента України від 29 липня 2019 р. №558/2019 «Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/558/2019#Text>
12. Бабаєв В.М., Новікова М.М., Гайдученко С.О. Текст лекцій з дисципліни «Електронне урядування». Харк. Нац. Ун-т міськ. Госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2014. 127 с.
13. Грицяк Н. В. Державна політика у сфері надання доступу до публічної інформації : навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2016. 32 с.
14. Грицяк Н. В. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства : навч. посіб. Київ : К.І.С., 2015. 108 с.
15. Грицяк Н. В., Соловійов С. Г. Електронна демократія : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2015. 66 с.
16. Грицяк Н.В. Електронна демократія як механізм політичної взаємодії : наук.-метод. розробка. Київ : НАДУ, 2013. 44 с.
17. Данилин А. В. Электронные государственные услуги и административные регламенты: от политической задачи к архитектуре «электронного правительства». М.: ИНФРАМ, 2004. 336 с.
18. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б. Електронне урядування : опор. конспект лекцій. Київ : [б.в.], 2012. 67 с.
19. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко, С.К, Рубан І.А., Семенченко А.І Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Київ, 2012. 264 с.
20. Кобець Р.В. Зелена книга державної політики у сфері електронного урядування в Україні. К.: Новий друк, 2015. 54 с.
21. Куспяк І.С., Серенок А.О. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді. – Вінниця: ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2014. – 86 с. URL: <http://center.kr-admin.gov.ua/100.pdf>.
22. Плескач В. Л., Затонацька Т. Г. Електронна комерція : підручник. К. : Знання, 2007. 535с.
23. Сендзюк М. А. Інформаційні системи в державному управлінні : Навч. посібник. К : КНЕУ, 2004. 339 с.
24. Чукут С.А. Електронна демократія: сутність та основні етапи / Вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження електронного урядування : зб. матеріалів наук.-практ. конф, Київ : Вид-во НАДУ, 2008 с. 85-88. URL: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Vitchiznyanij-i-zarubizhnij-dosvid-vprovadzheniya-elektronnoho-uryaduvannya.pdf>.
25. Чукут С.А. Проблеми та перешкоди на шляху електронного уряду : світовий та вітчизняний досвід. Державне управління в Україні : реалії та перспективи: зб. наук. пр. Київ : Вид-во НАДУ, 2015, С. 183-190.
26. Чукут С.А. Сутність електронного уряду та принципи його організації. Вісн. НАДУ, Київ : Вид-во НАДУ, 2016. С. 429-433.
27. Чукут С.А. Тенденції та проблеми впровадження електронного урядування в Україні. «Сучасні проблеми управління: виклики інформаційної епохи. Матеріали VII міжнародної наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених» (Київ, 2013 р.) – К.: НТУУ «КПІ», 2013. 176 с. URL: http://www.ktpu.kpi.ua/?page_id=4160.
28. Чукут С.А., Загвойська О.В. Інституційні та організаційні засади впровадження електронного урядування: кращі практики. К.: НАДУ, 2011. 172 с. URL: http://www.ktpu.kpi.ua/?page_id=4160.

29. Chadwick, A. "E-government". Encyclopedia Britannica, Invalid Date, <https://www.britannica.com/topic/e-government>. Accessed 12 September 2021.
30. Journal of e-Government Studies and Best Practices <https://ibimapublishing.com/journals/journal-of-e-government-studies-and-best-practices/>
31. Twizeyimana J. Damascene, Andersson A. (2019). The public value of E-Government – A literature review Government Information Quarterly Vol. 36, Is. 2, pp 167-178
32. Yera A., Arbelaitz O., Jauregui O., Muguerza J. (2020). Characterization of e-Government adoption in Europe. PLoS ONE 15(4): e0231585. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231585>
33. Yildiz M. (2007) E-Government Research: Reviewing the Literature, Limitations, and Ways Forward Government Information Quarterly 24(3):646-665 DOI:10.1016/j.giq.2007.01.002

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра публічного управління та адміністрування м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57</p> <p> каб. 115 (вхід з вул. Чорновола)</p> <p> https://kpuu@pnu.edu.ua</p>
Викладач	 <p>Бурик Зоряна Михайлівна, професор кафедри публічного управління та адміністрування Факультету управління Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Контактна інформація викладача	<p> +380679994240</p> <p> zorianaburyk@pnu.edu.ua</p>

Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/
--------------------	--

Викладач _____

Бурик З.М.
